

Kommunikationsmyndigheten PTS
Konkurrensavdelningen
Box 5398
102 49 Stockholm

23 april 2009

Attn: Jacob Bolin

Yttrande rörande PTS samråd kring förslag till beslut avseende grossistmarknaden för programutsändningstjänster i marknätet

1. Inledning

Med anledning av PTS' publicerade samrådsdokument rörande beslut avseende grossistmarknaden för programutsändningstjänster för distribution av tv-sändningsinnehåll till slutanvändare lämnar TV4 härmed följande synpunkter.

TV4 har redan vid en allmän hearing samt vid enskilt möte med företrädare för PTS framfört sina synpunkter på utkastet till beslut. Detta yttrande utgår från dessa TV4:s synpunkter.

TV4 hemställer att de delar som TV4 nedan i texten anger behandlas med sekretess i enlighet med 8 kap 6 § sekretesslagen.

Innan TV4 går in på att kommentera själva utkastet till beslutet önskar TV4 framföra några mer generella synpunkter på marknätet och dess historiska syfte och utveckling.

Det digitala marknätet är från början ett politiskt projekt med syfte att säkerställa tv-distribution efter nedsläckningen av det analoga marknätet. Att alla invånare garanterades en möjlighet till ett brett och allsidigt tv-utbud var viktigt. Statens egna bolag tog hand om såväl distribution som operatörsskap. Sedan det digitala marknätet tillkom har utvecklingen gått fort. Nya distributionsformer i form av t ex IPTV har tillkommit och allt mer innehåll distribueras via Internet. I inget fall har dock ny teknik hittills på ett avgörande sätt påverkat tv-landskapet. Linjär tv finns i praktiken inte på Internet eftersom det är helt egna rättigheter och helt egna affärer. Det enda som finns är möjligheten att i efterhand se vissa program eller att se vissa specialevent streamade. När det gäller IPTV hänger utbyggnaden till stor del samman med den tekniska möjligheten för olika hushåll att ta emot signalen. De flesta hushåll som kan se IPTV kan också ta emot kabel-tv. Utanför städerna är det betydligt mer ovanligt att kunna ta emot IPTV och där är inte heller kabel-tv nätet utbyggt. Det finns med andra ord ingen större förändring när det gäller möjligheter och konkurrens i dag jämfört med vad som fanns när staten beslutade om en etablering av det digitala marknätet.

För drygt ett år sedan framförde de större programbolagen gemensamt sin oro för att det digitala marknätet inte skulle utvecklas i den omfattning som är rimlig. Regeringen

beslutade då att allokera ytterligare frekvenser (mux 6 och mux 0) till marknätet. De nya frekvenserna tillsammans med ett mer effektivt utnyttjande genom övergång till ny teknik, MPEG 4, skulle säkra marknätets utveckling.

Vi konstaterar med oro att inget av detta har hänt. Det finns ingen ytterligare utbyggnad av infrastrukturen för marksänd digital-tv, och de nya frekvenser som regeringen beslutade om är outnyttjade. TV4 menar att staten måste gå in och ta ansvar för att de fattade besluten verkställs. Marknätet är de facto ett statligt monopol och därmed har staten också ansvar för dess utveckling och måste tillföra de resurser som krävs för att nödvändiga investeringar ska bli gjorda.

När det gäller tillträdet till marknätet gäller att riksdagen beslutat att uppdra åt Radio- och tv-verket att besluta vilka kanaler som ska få sändningstillstånd. Detta görs efter noggrann prövning enligt de kriterier riksdagen fastställt, allt i syfte att åstadkomma den bredd i utbudet som är av de grundläggande idéerna med marknätet. Ett av villkoren för att få sändningstillstånd är att det sökande programbolaget har ekonomiska förutsättningar att genomföra sina åtaganden. Om inte kostnaden för utsändningen är känd försvåras denna prövning. Det är, inte minst av rättsäkerhetsskäl, viktigt att upprätthålla den ordning riksdagen beslutat om. De programbolag som fått sändningstillstånd ska självklart få tillträde till marknätet.

TV4 anser, rent principiellt, att det bör råda konkurrens på en kommersiell marknad. Där det finns monopol råder det däremot helt andra villkor och där måste det finnas en hårdare reglering. Marknätet bör i nuläget inte avregleras eftersom det i dag och i vart fall inom de närmaste tre åren inte kommer att finnas någon konkurrens av betydelse. Köparna, dvs programbolagen, har helt enkelt ingen alternativ distributör att gå till än Teracom för att nå de hushåll som har marknätet som sin huvudsakliga mottagningsform för tv.

2. Beslutet

TV4 anser att utkastet till beslut är ologiskt och i stora delar bygger på en inte helt korrekt analys av marknaden. TV4 förordar således en fortsatt reglering av hela marknätet.

PTS skriver i utkastet till beslut bla följande.

- 1) Betal-tv och fri-tv är olika produkter för slutkunden och inte utbytbara, dvs de utgör två olika marknader;
- 2) eftersom det finns en utbyttbarhet i konsumentledet leder det till att fri- och betal-tv även i grossistledet utgör två olika marknader;
- 3) IPTV:s (via xDSL) snabba tillväxt de senaste åren och slutkundernas tendens till rörlighet från marknätet till xDSL gör att det inom en treårsperiod kommer att finnas alternativ till marknätet för programbolag som vill tillhandahålla betal-tv; och
- 4) ett minskat antal hushåll som använder marknätet kommer på sikt att försvaga plattformens attraktivitet och därmed öka programbolagens förhandlingsstyrka (sk köparmakt), vilket får som konsekvens att det saknas förutsättningar att förhandsreglera grossistmarknaden för utsändning av betal-tv.

TV4 har följande kommentarer till PTS' slutsatser.

1) Slutkundsmarknaden

PTS' slutsats att betal-tv och fri-tv är olika produkter för konsumenterna är en förenklad bild av verkligheten men kan accepteras av TV4.

Idag finns det tre segment tv-kanaler 1) fri-tv, 2) baspakets-tv och 3) betal-tv. Enkelt uttryckt är fri-tv gratis för konsumenterna och finansieras genom reklamintäkter eller statliga licensmedel, baspakets-tv bygger normalt på ett dubbelt finansieringssystem bestående av både reklamintäkter och abonnentintäkter och 3) betal-tv finansieras normalt sett enbart genom abonnentintäkter. Skillnaden i abonnentintäkter mellan baspakets-kanaler och betal-tv-kanaler är avsevärd då betal-tv är betydligt dyrare för konsumenterna än baspakets-tv. Skillnaden mellan fri-tv och baspakets-tv är inte så stor om man ser till programbolagens behov av bred distribution för dessa kanaler då reklamintäkterna är relaterade till hur många hushåll som kanalen når. Vad gäller affärsmodellerna för de olika typerna av kanaler så skiljer sig affären mellan programbolag och operatör kraftigt vad gäller baspakets-tv och betal-tv då ersättningsmodellerna ser helt olika ut.

PTS' analys är således korrekt så till vida att det de olika typerna av tv-kanaler inte är helt utbytbara mot varandra för konsumenterna och således utgör olika relevanta marknader i konsumentledet.

2) Grossistmarknaden

Att mot bakgrund av slutsatsen under punkten 1 sedan dra slutsatsen att produkterna även i grossistledet utgör skilda produktmarknader är dock felaktigt anser TV4 (se beslutet 4.4.1 och 4.4.3). Programbolagen efterfrågar samma utsändningstjänst för samtliga sina tv-kanaler. Den enda mindre skillnaden som föreligger är att för fri-tv kanaler efterfrågas en okrypterad tjänst och för betal-tv kanaler (inkl. vad vi benämner baspakets-kanaler) en krypterad tjänst. Denna mindre skillnad i tjänsternas utformning kan dock inte göra att tjänsterna kan ses som två olika produkter/marknader. Därtill bör det understrykas att det är i princip samma mängd frekvensutrymme som krävs både för krypterade och okrypterade tv-kanaler. Det avgörande är att oavsett om ett programbolag köper en krypterad eller en okrypterad tjänst i marknätet måste programbolaget köpa tjänsten från Teracom. Det finns inget alternativ. TV4 vill dock understryka att bara för att grossistmarknaden för utsändningstjänster bör ses som en och samma marknad oberoende av vilken typ av tv-kanal som köper tjänsten så påverkar det inte uppdelningen av konsumentmarknaden ovan och inte heller i ex marknaden när det gäller programbolagens inköp av rättigheter.

TV4 anser således att marknadsuppdelningen är felaktig och att hela grossistmarknaden bör ses som en relevant marknad.

3) IPTV som alternativ till marknätet

Efter att PTS kommit fram till att betal-tv är en egen marknad i grossistledet, skild från fri-tv, går PTS vidare och konstaterar bla att det finns utrymme för marknadsdynamik på grossistmarknaden för betal-tv via marknätet. Denna bedömning gör PTS mot bakgrund av att det råder viss utbytbart mellan xDSL och

marknätet samt att TeliaSonera under 2009 (TV4 ifrågasätter om det verkligen är år 2009 som avses) redovisat en ökning i antalet abonnenter för IPTV via xDSL samt att Boxer samtidigt haft en svag nedgång (se beslutet 5.3.2). Detta konkurrenstryck i slutkundsledet leder, enligt PTS, till en dynamik även i grossistledet som gör att marknaden inte har sådana egenskaper att den bör förhandsregleras. TV4 anser att detta antagande är felaktigt under den treårsperiod som PTS tittat på.

Att IPTV skulle utgöra ett substitut till marknätet för konsumenter är inte realistiskt då substituerbarheten snarare finns mellan kabel-tv och IPTV. I de områden där marknätet har sin relativa styrka (exempelvis i Västergötland och Norrbotten) är utbyggnaden av IPTV som mest begränsad. Kabel-tv och IPTV finns främst i landets tätorter, men i glesbygden är fortfarande marknätet den dominerande plattformen och därför kan konsumenterna inte byta ut marknätet mot kabel-tv/IPTV i någon större utsträckning. TV4 anser således att de totalsiffror för IPTV som PTS redovisar i sitt utkast till beslut ger en missvisande bild då de inte tar hänsyn till i vilka områden en reell substitution finns.

Det är inte realistiskt att tro att en utbyggnad av IPTV-nätet (både xDSL och LAN) kommer att ske inom det treårsperspektiv som PTS har då det i dag inte finns några för TV4 kända fattade beslut av TeliaSonera eller andra operatörer om att bygga ut näten. I Finland har regeringen däremot fattat beslut om statlig utbyggnad av infrastrukturen för bla IPTV. Om motsvarande beslut togs i Sverige skulle kanske PTS analys vara riktig, dvs att IPTV skulle kunna sätta press på marknätet och ge programbolagen ökad köpmakt. Men, eftersom något statligt beslut om utbyggnad inte har fattats, och då de kommersiella aktörerna inte har aviserat den massiva utbyggnad som skulle krävas, så är PTS' treårsperspektiv på marknaden inte

realistiskt. Att IPTV inom en 7-10 års period växer så kraftigt att det sätter press på marknätet (liksom övriga plattformar) är däremot ett mer tänkbart scenario, förutsatt att det sker kraftiga investeringar i näten.

4) Programbolagens köpmakt

Slutligen skriver PTS att ett minskat antal hushåll som använder marknätet på sikt kommer att försvaga plattformens attraktivitet och därmed öka programbolagens förhandlingsstyrka (sk köpmakt). Tvärtom, maktförhållanden är idag, och kommer inom ett treårsperspektiv, att vara de motsatta. TV4 anser således att den utveckling på marknaden som PTS skisserar inom ett treårsperspektiv inte är realistisk.

Som framgår av ovan anser TV4 att hela grossistmarknaden för programutsändningstjänster i marknätet bör regleras av PTS. En konsekvens av en oreglerad marknad är bla att Teracom fritt kan välja att säga nej till programbolag som önskar få sina kanaler distribuerade i marknätet. Detta skulle, för såväl betal-tv som fri-tv, påverka programbolagen negativt och därmed även slutkunderna (resonemanglet som PTS för i beslutet på sidan 78 är tillämpligt

både på fri-tv och betal-tv). Så eftersom det för programbolagen inte finns något realistiskt alternativ till marknätet och då programbolagens köpmakt är så pass svag i förhållande till Teracom, skulle det vara en mycket olycklig situation för programbolagen och marknätet om hela grossistmarknaden inte reglerades.

Även skyldigheten om fysiskt tillträde till näten är viktig att ha kvar, även om denna rättighet, fram till idag, inte har nyttjats av någon part på marknaden.

TV4 anser att Teracom ska åläggas att tillhandahålla ett referenserbjudande (så som del av de skyldigheter som PTS kan ålägga Teracom). Dock är det mycket viktigt att detta endast utgör ett grunderbudande med maxpris som parterna sedan får förhandla och där det skall vara möjligt att avstå från vissa komponenter i en utsändningstjänst om de inte behövs för utsändning av den specifika kanalen. Referenserbjudandet får under inga omständigheter uppfattas som ett erbjudande om avtal som inte lämnar utrymme för vidare diskussion.

Vad gäller behovet av icke-diskriminering är det viktigt att detta gäller för likvärdiga tjänster och likvärdiga behov. Alla programbolag har inte exakt samma behov (en mindre kanal kanske exempelvis inte har samma behov av höga SLA krav som en större kanal). Icke-diskrimineringen ska således inte förstås så att alla ska behandlas exakt lika, men har två programbolag likvärdiga behov ska bolagen, med avseende på dessa behov, behandlas lika.

Vad gäller prissättningsmodellen kan TV4 endast konstatera att den nuvarande modellen inte främjar ett effektivitetstänkande och inte främjar den tekniska utvecklingen av marknätet.

TV4 bedömer sammanfattningsvis att en helt avreglerad grossistmarknad för utsändning av betal-tv i marknätet skulle få många negativa konsekvenser. Bland annat försämrats förutsättningarna för ett konkurrensutsatt marknät. Det blir svårare för nya SMS-operatörer att etablera sig i konkurrens med Boxer. Därmed riskerar utbudet till konsumenterna att bli sämre och dyrare och den tekniska utvecklingen riskerar att gå i stå. För att Sverige ska ha ett konkurrenskraftigt marknät med flera SMS-operatörer och en gynnsam teknisk utveckling inom de närmsta åren krävs det att hela grossistmarknaden för programutsändningstjänster förhandsregleras.

Stockholm som ovan

TV4 AB

Märta Rydbeck

Distributionschef

Kopia översändes till:
Näringsdepartementet
Kulturdepartementet
Radio- och TV-verket